

Tämä on rinnakkaistallenne.

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat *saattavat poiketa* alkuperäisestä julkaisusta.

Julkaisun tekijä(t): Tervasoff, Päivi

Julkaisun nimi: Kenttätimantin hiomista

Julkaisuvuosi: 2020

Versio: Julkaistu versio

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Tervasoff, P. (29.9.2020). Kenttätimantin hiomista. Osaamista sijaishuoltoon -hankkeen blogi.

Haettu 20.10.2021 osoitteesta

<https://osaamistasijaishuoltoon.fi/kenttatimantin-hiomista/>

Kenttätimantin hiomista

29.9.2020

Kentällä olemisesta on itselläni kulunut vuosia, ihan liian kauan. Onneksi opettajana kuitenkin pääsee mukaan kenttäharjoituksiin. Harjoittelut ovat pelastus, sillä vaarana on luokkahuoneisiin tai työhuoneisiin (etäopetuksen aikana) jumiutuminen. Sosionomiopiskelijoiden ammattiharjoittelujen ohjaavana opettajana saan kurkistaa työelämään ja kuulla ajankohtaiset kuulumiset kentältä. Yhteiselle vuoropuhelulle on paikkansa, jota perustelen tällä kirjoituksella.

Photo by Pixabay on [Pexels.com](https://www.pexels.com)

Sisältöä varten haastattelin Oulun SOS-Lapsikylän perhekuntoutuksen palveluvastaavaa Riku Hassia ja Oulun ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijaa. Miksi juuri heitä? Siksi, että Oulun SOS-Lapsikylä on toiminut noin parin vuoden ajan Oulussa ja tänä syksynä ensimmäinen

sosionomiopiskelija pääsi sinne harjoittelemaan. Uusi toiminta ja uusi yhteistyön aloitus. Toki Riku on meiltä Oulun ammattikorkeakoulusta (Oamk) valmistunut sosionomi, joten lähetin hänelle haastattelukutsun erittäin mielelläni. Sosionomiopiskelija sai oman kutsunsa. Sekin oli mukava toteuttaa, sillä olen hänen viimeisen ammattiharjoittelunsa ohjaava opettaja.

Saadessani blogikirjoitusvuoron ajattelin, että nyt on hyvä kuunnella kentän toiveita oppilaitosyhteistyön kannalta. Työelämän ja oppilaitoksen edustajat vaihtavat liian vähän keskenään ajatuksia. Sosionomiopiskelijoiden palautteita saa liian harvoin tai liian myöhään.

Hahmottelin kysymyksiä, joiden kautta saisin keskusteluissa tietoa siitä, millaisia ovat työnantajan edustajan ja sosionomiopiskelijan odotukset, tarpeet ja toiveet oppilaitosyhteistyölle. Millaista osaamista lastensuojelun sijaishuollossa toimivalta sosionomilta odotetaan? Entä tulevaisuuden työntekijänä? Mitä meidän pitää oppilaitosorganisaationa huomioida opetuksessa? Mitä muuta kehitettävää? Nyt päästään sitten itse kenttäasiaan.

Kuva: Johannes Plenio, [Pexels.com](https://www.pexels.com)

Harjoitteluyhteistyön yhteiskehittelyä

“Vihannin SOS-Lapsikylällä on sijaishuollon osalta pitkät juuret ja historia jo 1980-luvulta alkaen. Perhekuntoutuksen alettua Oulussa vuoden 2018 syksyllä, lapsikylän nimi (Vihannin SOS-Lapsikylä) muutti muotoaan Oulun SOS-Lapsikyläksi. Oulussa alkaneessa toiminnassamme tahdoimme luoda ensin selkeät työtehtävät ja työprosessit, ennen kuin otamme opiskelijaa ohjaukseen”, kertoi perhekuntoutuksen palveluvastaava Riku Hassi. “Opiskelijan on tärkeää saada hyvää ohjausta.”

Samaa mieltä oli sosionomiopiskelija ja minä myös. Ammattiharjoittelussa opiskelijalle pitää olla aikaa, jotta voi keskustella, haastaa kenttää ja kysyä. Sosionomiopiskelija toivoi, että oppimiselle annettaisiin aikaa, ja tämä hänen mielestään toteutuukin nykyisessä työelämäohjauksessa.

Oppilaitoksen osalta opiskelija toivoi enemmän aikaa ohjaukselle ja pienryhmäohjaukselle. Hänen mielestään pienryhmien jäsenet voisivat olla kutakuinkin samanlaisessa toimintaympäristössä harjoittelussa ja tehdä samaa ammattiharjoittelua. Viimeistä harjoittelua tekevien opiskelijoiden ajatukset ja näkemykset ovat usein pidemmällä kuin vasta ensimmäiseen harjoitteluun menijöiden.

Oppilaitoksen edustajana tarkennan, että jokaisella opiskelijalla on kuitenkin mahdollisuus edetä opinnoissaan omaan tahtiinsa. Tästä syystä eri vuosiryhmien opiskelijoita on samaan aikaan harjoittelemassa. Tavoitteemme on, että samat työteemat yhdistyisivät, mutta muutoksia tulee aina.

Sosionomiopiskelijoilla on kolme harjoittelua, ja niihin suuntaudutaan opiskelun sisältöjen mukaan. Esimerkiksi lastensuojeluun meillä pääsee vasta loppuvaiheen opinnoissa, ja silloinkin hallitusti. Lastensuojelun yhdysopettajat tarkistavat, että lastensuojelun opinnot on hyväksytty. Sen jälkeen he ovat yhteydessä kentän kanssa ja sopivat harjoittelupaikoista. Olemme Rikun kanssa samaa mieltä siitä, että lastensuojelun toimintaympäristöt ovat viimeisen harjoittelun paikkoja, koska niissä tarvitaan lastensuojeluymmärrystä.

Rikun mielestä oppilaitoksen tavoitteet harjoittelulle kannattaa kirjoittaa mahdollisimman konkreettisesti, sillä näin opiskelija ja työpaikkaohjaaja pääsevät perehtymään niihin helpommin. Hän kertoo kuitenkin myös

ymmärtävänsä, että osaamistavoitteet ovat koko laajalle sosiaalialan kentälle yhteiset. Sen vuoksi kaikille yhteiset tavoitteet ovat tarpeen. Tämä kehittämistyö etenee parhaillaan, sillä uudistamme juuri harjoittelun osaamistavoitteita ja pyrimme konkreettisuuteen.

Yhteiskehittelyn kenttäterveiset oppilaitokseen

Sosionomiopiskelija kertoo, että hän on saanut opetuksessa hyvät perustiedot. Hän sanoi: "Olen saanut koulussa paljon, peruspohja on kunnossa. Olen sitä mieltä, että työ sitten viimeistelee." Utelen lisää opiskelijalta, voisimmeko jatkossa tehdä jotain toisin? Sosionomin opinnoissa hänen mielestään ainakin kirjaamista pitäisi olla lisää, ja nimenomaan lastensuojelun opintoihin integroituna. Sanojen asettelu on haastavaa: miten kirjata rakentavasti?

Opiskelijan mielestä opinnoissa tulisi olla myös enemmän vuorovaikutus- ja kokouskäytänteiden harjoituksia. Vuorovaikutustaitojen harjoittelu jo opiskeluaikana on hänestä tärkeää, koska lastensuojelutyössä osallistutaan usein moniammatillisiin kokouksiin.

Kirjaamisen merkitystä avasi myös Riku. Hän kertoi, että heillä siihen saa koulutusta, mutta silti kirjaaminen haastaa heitä: Mitä kirjataan ja missä muodossa? Riku ideoi, että oppilaitoksissa voitaisiin opiskella enemmän lastensuojelun kirjaamista ja siihen liittyvää jatkokoulutusta voitaisiin tarjota myös työelämälle. Kerroin tässä yhteydessä juuri käynnistyvästä Kansa-koulu III -hankkeesta, jossa parhaillaan kartoitetaan yksityisten palvelutuottajien tarpeita uusille kirjaamisvalmentajille. Tässä kaikille lisätietoa <https://vasso.fi/hankkeet/kansa-koulu/> Kysyin, olisiko hänellä työelämän edustajana jotain muuta ajatusta, miten oppilaitos voisi vastata työelämän tarpeisiin. Rikulla on heti vastaus: "Sellainen työpaikkaohjaajan koulutus voisi olla yhteistyön muotona, me tarjotaan harjoittelupaikka ja oppilaitos siihen koulutuksen. Samalla voi tiivistää työelämän ja oppilaitoksen yhteistyötä." Lopuksi hän pohtii, voisivatko lastensuojelun täydennys- tai erikoistumiskoulutukset olla koulutustarjonnassa.

Haastattelussa Riku muisteli omia opintojaan, suhteessa nykyiseen työhönsä. Hän kuvaili, että tulisiko sosionomin opintoihin lisätä myös moniammatillisen tiimitoiminnan osuutta. Hän jatkaa, että esimerkiksi hänen työpaikallaan Oulun SOS-Lapsikylässä tehdään työtä moniammatillisissa refleктоivissa tiimeissä.

Tiimityön osaaminen on oleellista nyt, ja tulevaisuudessa, myös sosionomin työssä. Lastensuojelussa tehdään paljon verkostotyötä, joten sen osaaminen on tärkeää.

Opintojaksotasolla voi olla Rikun mielestä jotain uusittavaa. "Olisiko tarvetta sellaisella opintojaksolla kuin Lastensuojelun monialaiset verkostot, esimerkiksi yhteisiin opintoihin, jotta eri tutkinto-ohjelmat olisivat mukana?" Hän visioi innostuneesti, että opintojaksossa konkretisoitaisiin palvelujärjestelmän eri toimijoiden kiinnittyminen lastensuojeluprosessiin. Soten monialaisia simulaatioharjoituksia hyödyntäen, kenties? Lastensuojelussa kun tarvitaan useita soteammattilaisia. "Sen yhteistyön näkyminen jo opintojen aikana viestisi alan opiskelijoille moniammatillisen työn arvokkaasta merkityksestä." Olen täysin samaa mieltä.

Riku mainitsee myös verkostopalaveriharjoitukset opinnoissa, samoin kuin opiskelijakin. "Nekin ovat tietenkin eri alojen yhteisiä harjoituksia", hän lisää. Olin oppilaitoksen edustajana yhtä aikaa sekä hämmästynyt että kiitollinen, näin runsaista palautteista ja kehittämisehdotuksista.

Loppukiteytys

Harjoittelun ohjaus tarvitsee aikaa sen kaikilta osapuolilta. Harjoitteluprosessiin kuuluvat konkreettiset osaamistavoitteet. Lastensuojelun harjoitteluympäristöt vaativat lastensuojelun opintoja, valmistumisvaiheen opiskelijoita sekä opettajajohtoisen harjoitteluun pääsyn kentälle. Työelämän ja oppilaitosten yhteistä keskustelua täytyy lisätä. Työpaikkaohjaajan koulutukselle on tarvetta. Oma lisäykseni on, tarve opettajien työelämäjaksoille.

Lastensuojelun opintoihin pitää integroida kirjaamista, ja koulutustarvetta on myös työkentillä. Opinnoissa pitää varautua moniammatillisuuden kehittämiseen luomalla uusia monialaisia opintojaksoja. Moniosaajuuden merkityksen ymmärtäminen yhteistyössä on arvokasta, ja se kehittää tulevaisuuden verkostososionomeja.

Suuret kiitokset haastatteluun osallistumisesta sosionomiopiskelijalle (hän ei halunnut nimeänsä julkaistavan) ja Oulun SOS-Lapsikylän perhekuntoutuksen palveluvastaava Riku Hassille!

Kenttäterveisin

Päivi Tervasoff, Oamk

Hankkeen asiantuntija

Kuva: Radosław Cieśla, [Pixabay.com](https://pixabay.com)